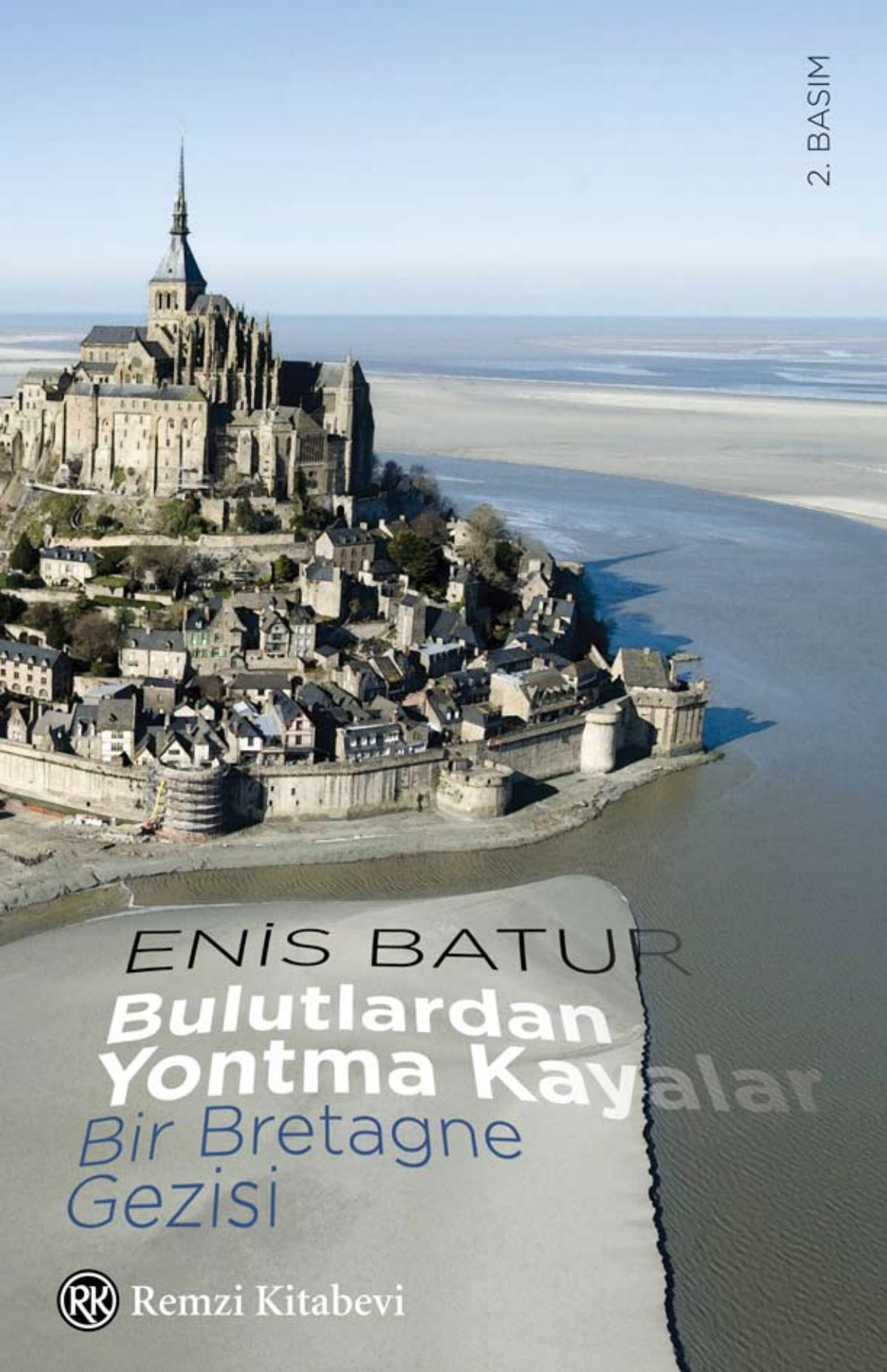

ENİS BATUR
**Bulutlardan
Yontma Kayalar**
Bir Bretagne
Gezisi

Remzi Kitabevi

ENİS BATUR'UN BAŞLICA KİTAPLARI

(1973-2016)

İblise Göre İncil / Yazı Şiirler 1973-2002	Bu Kalem Un (ufak) 60 mm Bu Kalem Unkudi	İssız Dönme Dolap Kum Saatından Harfler Bekçi Suya Seng Ada Defterleri Noksan Tilki Şehir Meydanında Fıçı Yuvarlamak Merak Cemiyeti Tutanakları Dalgınlık Kursları
Opera 1-4004 Tuğralar/ Perişey Kanat Hareketleri/ Neyin Nesisin Sen A Cappella	*	*
Doğu-Batı Divanı Yanık Divan Uç Şiirler	Başkalaşımalar I-X Başkalaşımalar XI-XX Başkalaşımalar XXI-XXX Bir Varmış, Bir Okmuş Plati Mekik Mumya Köpek Geronimo'nun Ölümü	
Taşrada Ölüm Dirim Hazırlıkları	*	
Papirüs, Mürekkep, Tüy / Seçme Şiirler 1973-2002	Son Modernler Yazının Sınır Boyuna Yolculuklar	Yolcu Nigredo, durayazmak Söz'lük
*	Karanlıktan Işık Yontanlar Öteki Pusula Oktay Rifat'a Doğru Gülmekten Ölmek	
Acı Bilgi Elma Kravat Sır, bir oynası Kitap Evi Basit Bir Es	*	İki Deniz Arası Siyah Topraklar Amerika Büyük Bir Şaka Şehren'is Paris, eceKent Bulutlardan Yontma Kayalar Pasaport Damgaları Siyah Sert Berlin Cinlerin İstanbulu
Başka Yollar Mürekkep Zaman Rakım Sıfır	Kediler Krallara Bakabilir Gönderen: Enis Batur Kırkpare Su, Tüyün Üzerinde Bekler Kurşunkalem Portreler Yazboz Gövde'm Hâneberduş Mazruf	*
*		Alternatif: Aydın Saatsız Maarif Takvimi Türkiye'nin Üçlemi
Bu Kalem Bukalemun Bu Kalem Melun		

ENİS BATUR

**BULUTLARDAN
YONTMA KAYALAR**

Bir Bretagne Gezisi

Remzi Kitabevi

BULUTLARDAN YONTMA KAYALAR / Enis Batur

© Remzi Kitabevi, 2016

Her hakkı saklıdır.

Bu yapıtın aynen ya da özet olarak
hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin
yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

Editör: Eylül Duru

Kapak düzeni: Ömer Erduran

ISBN 978-975-14-1749-7

BİRİNCİ BASIM: Alkım Yayınları, 2005

İKİNCİ BASIM: Kasım 2016

Remzi Kitabevi A.Ş., Akmerkez E3-14, 34337 Etiler-İstanbul
Sertifika no: 10705

Tel (212) 282 2080 Faks (212) 282 2090
www.remzi.com.tr post@remzi.com.tr

Baskı ve cilt: Remzi Kitabevi A.Ş. basım tesisleri
100. Yıl Matbaacılar Sitesi, 196, Bağcılar-İstanbul
Sertifika no: 10648

İçindekiler

Kesif

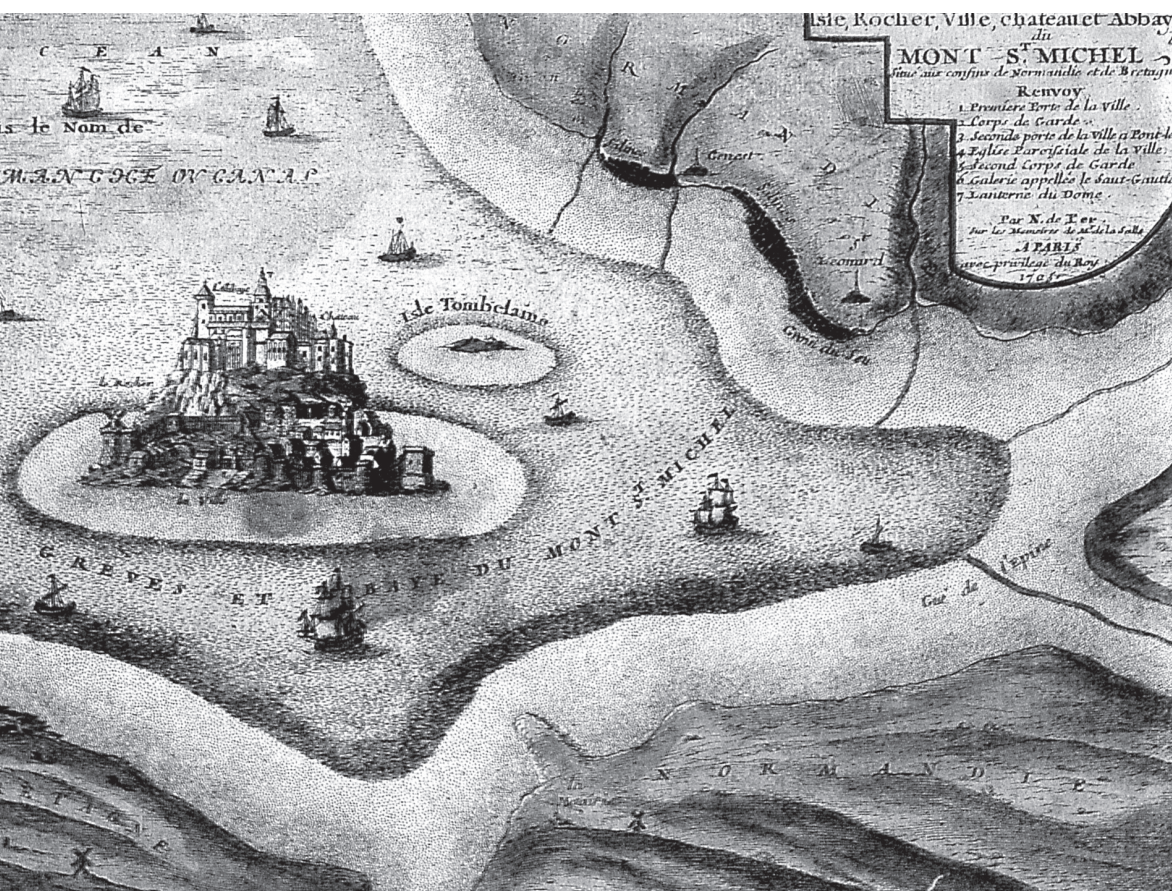
6

Bulutlardan Yontma
Kayalar

101

KESİF
Saint-Nazaire Günlüğü

I

Bu sabah güneşle birlikte uyandım. Pencereye, pencerelerden birine dayalı masamda oturuyorum: Loire'nın iki kıyısını birbirilerine bağlayan Saint-Nazaire Mindin Köprüsü (Avrupa'nın en uzun köprüsüymüş), tam karşımda bir deniz feneri ve köleliğin kaldırılışı anısına su kıyısına dikilmiş çifte yontu, rıhtımın bir bölümü ve vinçler görünüyor bu taraftan. Yatak odası penceresinden hem rıhtımın panoramik görüntüsü, hem de Nazilerin denizaltı üssü açılıyor derinlemesine. Dün gece, arkaplândan yükselen dumanlar ve biraz ürpertici ışıklandırmasıyla müthiş etkileyiciydi rıhtım. İnce uzun bir yağmur başladı biz istasyondan çıkarken, geceboyu neredeyse ara vermedi; bir ara, 03.30-04.00 sularıydı uyanıp kalktık FT'yle, damlalar camları hâlâ dövüyordu. Şimdi güneş. Gökyüzü duru. Sabah yürümeye çıktım, sağlam bir soğuk vardı dışarıda. Sert yüzlü, ifadeli kadınlara, erkeklere rastladım. Kahve ve biraz erzak alıp eve döndüm, Tül'le karşılıklı ilk kahvelerimizi içtik, salondaki masaya oturup.

Yabancı Yazarlar Evi, bu konumuyla, kartal yuvası. Kentin tek yüksek binasının onuncu katında. Üç oda, bir salon, geniş bir banyo ve mutfak. Mutfağın arkasındaki balkondan St. Nazaire görünüyor dümdüz ovada. Gri çatılar. Gece geç saat, hava duru olduğu için herhalde, ışıkları alabildiğine parlaktı. TGV'ye 13.50'de bindik Paris'ten; Le Mans, Angers, Nantes üzerinden Loire havzası boyunca ilerleyerek geldik. Hemen her yeri sel basmış durumda; çiftlik evleri, bahçeler, tarlalar, köyler, hattâ kentler ırmağın taşkınlığı karşısında umarsız, kalakalmışlar. Yol boyu onu düşündüm: Çok zengin topraklar bunlar, zengin toprak iki anlamıyla da zengin ekin getiriyor: İyi beslenen insan iyi yaşamayı da öğreniyor. Yalnızca şatoları düşünerek söylemiyorum bunu; Jules Verne'i, Gracq'ı, özellikle de Jacques Vaché'siyle Nantes'a da bakıyorum sözgelimi.

Önce Brahms: Opus 10.

Sonra Carl Maria von Weber: Opus 39.

Sevgili Nedim,

Saint-Nazaire'de ikinci sabahımda, tuttuğum, tutmaya başladığım, hemen hemen her gün üzerinde biraz oyalanacağım bu günlüğün ilk mektubu [günlüğü bu türden mektup-metinlerle tamamlamayı ilk gün düşündüyüm] sana yazmam boşuna değil: Buraya, bu büyük yolculukların aradurağına (bir vakitler, anadurağına) senin aracılığıyla geldiğimi unutmadım. Benim açımdan, bu küçük 'burs'un anlamı bir hayli büyük: Birincisi, 25 yıllık yazarlık yaşamımda ilk kez, yalnızca yazmam için çağırılıyorum bir yere; ikincisi, 1984 yazından bu yana, ilk kez kesintisiz olarak bir ay çalışabileceğim, masabaşında kalabileceğim bir ortamda, durumdayım. Belki de bundan, gelmeden hayli önce, ocak ayının başından beri İstanbul'da başlayan bir hazırlık, hazırlanma dönemi içinde durmadan bocalamaktaydım: Seyrek fırsat! şimdi, dışarıdan destek görüyordu — ben ki Kairos ile, Hipokrates'in aforizmasındaki biriki kelimeyle bozmamış mıydım yıllardır? Korkuyla yanyana dizdim kimi dosyaları, gülerek ayıkladım: Başladığım onca projeyi, bana ne denli uzun görünse de bir hayli kısa bir parantez içinde, burada bitirecek değildim herhalde. Gene de, sınırları zamanla sınırsızlaşan parçalanışımın içinden, o girdabın teninden bakıp "Opera" defterimi, "Doğu-Batı Dîvanı" dosyalarımı, "Kerteriz"in devamı olarak yazmaya başladığım, bu dönemeç için en uygun seçimlerden biri saydığım "post-scriptum" kâğıtlarını ve bomboş, çizgili kâğıtlı bir defteri, bir de bu defteri —çırılçıplak— aldım yanıma, geldim. Dönerken, hangi dosyalarda ne kadar ilerlemiş olacağımı, hattâ ilerlemiş olup olmayacağımı kestiremiyorum tabii; ne kadar nektar toplayabileceğimi de. Ne olursa olsun, beni tanırsın, belli bir sıkıdüzen içinde tutarak kendimi, herhalde yol alırım, alacağım. Nereye doğru? Kayboluşuma doğru mu, her zamanki gibi? Sözünü ettiğim o "PS" metninin ana cümlesi boşuna dilimin ucunda firdönmüyor, St. Nazaire'e gelişim kesinleştiğinden bu yana: "Şimdi kimim ben ve kendimin neresindeyim?" 43 yaşında, handiyse 43 kitaptan sonra sorulacak soru mu bu, diyebilirsin içinden. Demeyeceğini sanıyorum, biliyorum: Düñ, Christian, MEET'in yayımlayacağı kitabından "Pınar" başlıklı öykünün düzeltisini yapmamı rica etti, anlaşılan senin yaptığın düzeltileri kaybetmiş: Metni okurken, bizdeki (bendeki, sendeki, Orhan'ın romanlarındaki, Oğuz'daki) kayboluşu ve arayışı düşündüm hızla. Önümüzdeki yıla erteledim "Yolcu"nun yayını — bu kayboluş ve arayış daha netleşsin kâğıt üzerinde: Daha bir

Bir tanker ağır ağır ilerliyor Loire'ın ağzından içeri doğru. Bir balıkçı teknesi açılıyor. Liman henüz sessiz. Bu büyük sessizliği seviyorum.

İstasyonda bizi Marie-Pierre ile Christian Bouthemy karşıladılar. Gelip eve yerleştik, aşağıdaki büroyu ve kitaplığı gezdik, çıkıp Polonyalı eski bir futbolcunun işlettiği kafe-restoranda yemeğe gittik. Aslında, içmeye gittik, demem daha doğru olurdu. Kırmızı bir Bourgogne, beyaz Sancerre, Leh votkası, Armagnac ile suladık ilk geceyi. Christian, belli ki çok susamış biri. Hiçbir zaman dinmeyecek bir susuzluk bu. Bana Orhan Koçak'ı çağırştırdı; fiziği ve konuşma üslûbuyla. Sancı bir adam. Yayıncı olarak sıkı işler yapmış. Dahası da var herhalde.

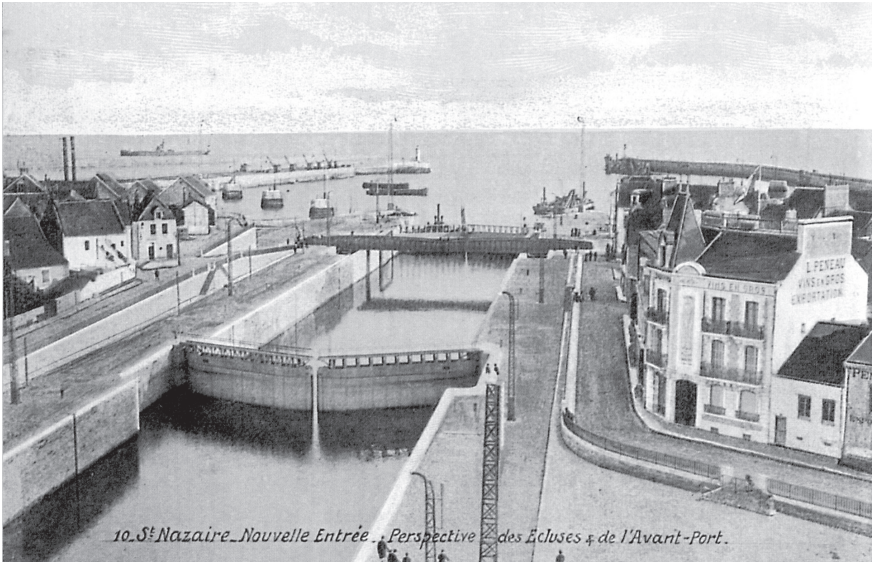
Yabancı Yazarlar Evi'nde ilk gece, ilk sabah işte. Evde, daha önce burada kalmış, burada birşeyler yazmış yazarların kitaplarına baktım. Her kitabın başında bir fotoğraf yer alıyor. Onlarca yüz. Onlarca hayalet evde, odalarda, iz bırakan. Onca dil, tını, ezgi: Abreu (Brezilya), Aira, Gola, Piglia (Arjantin); Conte, Angelis (İtalya); Campodónico, Mondragón (Uruguay); Krål (Çek); Henshaw (Avustralya); Laugesen, Sorensen (Danimarka); Shaogong, Xingjian (Çin) ve daha niceleri.

Yabancı yazar ne demek?

II

Kentle tanıştık dün. Penceremden gördüğüm küçük ada, XIX. yüzyılda üzerinde balıkçıların yaşadığı bir kaya parçasıymış, şehir buradan başlayarak gelişmiş. Ciddi bir tarihöncesi birikimi var yörenin: Carnac'a kadar uzanan bir menhir cenneti. 1945'te Amerikalılar yerlebir etmişler St. Nazaire'i, yeniden yapılırken içeri, toprağa doğru çekilmiş. Atlantik kıyısında sayfiye evleri diziliyor. Ana eksen, Cumhuriyet Caddesi. Sinemaları, kahveleri, lokantaları, dükkânlarıyla küçültülmüş bir Fransa, bir minyatür çalışması. Eski kentten gerçekten de pek az iz kalmış: Kilisenin bir bölümü, eski istasyon binası ve Alman denizaltı üssü. Dün gece, Uruguaylı yazar Pereira (Yazarlar Evi'nin onursal başkanı) ve St. Nazaire belediye başkan yardımcısıyla yemeğe çağırdı bizi Christian. Çeşitli mimar grupları, Avrupa'nın dörtbir yanından, açılan bir yarışma üzerine, ilginç projeler geliştirmişler üs konusunda. Bana en iyi proje, üsse dokunmamak olurdu gi-

dinsin, dinlensin Coğrafya'nın, Tarih'in içinde. St. Nazaire'in konumu ondan bir tür kıskırtılmış (FT olsa 'kıskırmış' derdi ve burada cuk otururdu) bir rastlantıyı andırıyor benim gözümde: Avrupa'nın en doğu noktasından en batı noktalarından birine taşınan şu sağ elim, şu sol elim işte. Tarihse, Tarih karman çorman gerçekliğiyle içimi dövmeyi sürdürüyor. Anımsıyor musun, kimbilir kaç yıl oldu, İstanbul'a bir gelişinde, oturduğumuz barda nasıl şaşırmıştık: İkimiz de, birbirimizden bütün bütüne habersiz, Fatih üzerinde çalışıyorduk. Sen romanını bitirdin, yanılmıyorsam. Ben, "Opera V"i burada tamamlamayı umarak, sayısız not ve fotokopiyle geldim. Loire'in karşı kıyısına bakarken dalıp İstanbul'a uzanıyorum. Teşekkür ederim, Nedim, yeniden, bütün bunlara önyak olduğun için.

bi geldi ya, neyse. “Memento Mori” işaretini her zaman herkes görmek istemez. Öte yandan, özellikle geceleri aydınlatıldığı haliyle ürkünç bir güzelliği olduğunu da söylemeliyim, yapının.

Müthiş bir şarapçıyla tanıştık. Halin, en iyi pastanenin, kitapçının, postanenin yerini öğrendik. Gidip eve alışveriş yaptık: Peynirinden şarabına, Çin çorbasından çukulatasına. Tam yerleşmişlik duygusu gelmişti ki, bu sabah Christian telefon etti ve kıyıda başka bir ev daha ayarladıklarını söyledi; gidip göreceğiz.

Autrement’ın bir Saint-Nazaire sayısı çıkardığını bilmiyordum: “Bütün Edebiyatların Rıhtımı”, altbaşlığı. Çarpıcı ayrıntılar: Balzac’ın “Béatrix”i, Zola, Sartre, Genet, Valéry. Daha çarpıcısı: Mayakovski de, Artaud da, Nabokov da buradan yola çıkmışlar Amerika kıtasına doğru. Yeni hayaletler doluştu böylece, rıhtıma giden ve evin önünden geçen yola.

Bu sabah: Haydn’ın 53-56 ve 58 numaralı piyano sonatları.

Ve Paris’ten aldığım yeni bir *Estro Armonico* versiyonu.

Hava puslu. İçim açık.

III

İnsana ait olan gün uzuyor. Hele ardı arkası geliyorsa, gelecek duygusu varsa. İşte bugün: Sabah kalkıp masaya oturdum, 11.30’da C. ve MP. ile buluştuk büroda, Nedim’in düzeltilerini teslim ettim, Timour Muhiddine hemen izimi bulmuş, bir mektup ve *Anka*’nın yeni sayısı [“Çağdaş Türk Şiiri” özel sayısı; Noëmi’nin çevirdiği, “Omaca”dan iki şiir var bu sayıda], çıkıp eve gittik: Jardin des Plantes’ın içinde (evet: içinde) bir konuk evi: İki katlı, Art Déco döşenmiş, son derece hoş bir ev; nefis ağaçlar var bahçede [hemen, yakındaki manolyaya çarptı gözümler]; denize iki adım mesafede [hâlâ “okyanus” demeye dilim alışmadı] — büyük olasılıkla yarın oraya taşınacağız. Aslında, bu evden de memnunduk, özellikle de çalışma odamın ufkü çok çekiciydi. Ama, bahçe içinde bir ev, her zaman bir apartman dairesine yeğleniyor.

Ev turundan önce, bankaya uğradık, bir aylık ‘burs’un karşılığı çeki bozdurduk: Doğrusu bir yazar için ülküsel çözüm bu işte, para sorunu çekmeden masabaşında kalabilmek. Avrupa’nın pek çok ülkesinde, Amerika’da bu çözümler için kafa yoran kuruluşlar, insanlar olması tuhafıma gidiyor

Sevgili Faruk,

Los Angeles'a döner dönmez yazdın bana, üstelik "Opera"nın 'hiyerogliflerini bilgisayarda fontlaştıırıp yolladın hemen, ama ben bir türlü yazamadım sana; ne teşekkür edebildim, ne de yaptığın işle ilgili düşüncelerimi aktarabildim sonuçta. Saint-Nazaire'e gelmeden, yokluğumda işler aksamasın diye, özellikle son iki ay içinde büroda ritmi hızlandırdım, bu da dünyayla ilişkimi etkiledi epey. Şimdi burada, önümde "Opera"nın yazılmış bölümlerinin dizgisi, yazılmakta olan bölümleri içeren büyük bir defter, oturuyor, çalışıyorum. Seninle "Opera" üzerinde konuşacak vaktimiz olmadıydı İstanbul'a geldiğinde; aslına bakarsan, "Opera"dan söz etmek de istemiyorum pek. Ama, işin bir boyutuna ciddi katkı sağladığı için, sana olayı kaba hatlarında aktarmak istiyorum, umarım canını sıkmam bu kadar özel bir konuyla. 1974'te, Paris'te, karar verdim "Opera"yı yazmaya [o vakitler "Ateş" olacaktı adı], 1980'e dek kâğıt üzerinde daha çok tılandım, açılacağıma. 1982-84 arası Sarnıç'ın üç şiirini yazarken, gerçekte, kitaba hâlâ başlayamadığımı gördüm. Onun için de, "Opera, Ouvertures" altbaşlığıyla ayrı bir kitapçık olarak yayımladım Sarnıç'ı. Birikim mi yetersizdi, soluk mu, bilemiyorum ama 1985'e dek, sahici başlangıç gerçekleşmedi bir türlü. Taammüden yazılacak bir kitaptı kafamdaki: Herbiri 1001 mısradan oluşacak 12 kitap içerecekti. 12 odak seçmiş, notlar almış, ilk çıkışı bekliyordum. 1985 Haziranı'nda oturdum masaya, 22 Eylül'de ilk üç kitabı bitirdim. 1989 sonuna kadar çalıştım gerçi yazdıklarımın üzerinde, ama daha çok ince ayar çalışmasıydı bu. 89'da IV. ve VI. bölüme başladım, yol aldım; 91'de V. bölümün çatısını çıkardım; niyetim, burada ikinci üçlüyü bitirmesem bile, bitmeye yakın bir hale getirmek. O kadar puzzle parçası var ki elimde! Toparlayabileceğime inanıyorum. "Opera" ne peki? Anglosaksonların deyimiyle, bir 'personal epic'. Tabii çağdaşların öncüsü olan Pound'un etkisi belirgin projede; klâsiklerin öncüsü Dante'nin de. Bu boyutta girişimlerin hemen hepsiyle yüzleştirdi diyebilirim, son 20 yıl içinde: Cantos'dan Safahat'a, Manzaralar'dan Paterson'a, Le Fou d'Elsa'dan A'ya pek çok benzeri işi inceledim. Maximus'a da, Le Grand Œuvre'e de yakından baktım. Derdim, onların bir ortalamasını çıkarmak değildi: Kaçınılmaz olarak keşileceğim noktalar, kesinlikle kaçınmak istediğim (örneğin anlatı öğelerine dayanan – Nâzım'da, Kazancakis'te, Aragon'da olduğu gibi– bir çatı istemedim hiç) başka noktalar vardı, kurcaladım. Ekonomiye girişim Pound'un ya da

doğrusu: Türkiye’de yazarlar için başka çözümler aranmasına o kadar alıştık ki.

Uzun bir yürüyüş yaptık Tül’le, bir Breton lokantasında yemek yedik, eve yaklaşıncı hemen saptım ve denizaltı üssüne gittim. Tabii içeriye tek başıma girdim. Betimlenmesi güç bir mekân, o sığınak. Duvarlarına, tavanına demir-çelik sesleri gizlenmiş sanki. Çocuklar oynuyordu içeride, bisikletlerle gelmişler, kızlı oğlanlı. Tül’le konuşurken duydular beni, hangi dilde konuştuğumuzu öğrenince birkaç şey daha söylememi istediler, gene de benim Fransız olduğum kanısına vardılar.

Oradan Le Petit Maroc’a, balıkçı evlerinin bulunduğu küçük adaya geçtik, eve girmeden önce. İki katlı evlerden biri satılıktı. Tül’le, artık kronikleşmiş konumuzu, ‘bir yere çekilme’ düşünüyorduk kurcalamaya koyulduk, bir sözüme otelin barında oturup kahve içerken. Beni, nereye çekilmekten önce nasıl çekilmek sorusu uğraştırıyor. Hangi maddi altyapıyla böyle bir işe girişebiliriz? Türkiye’de, örneğin Hilav’ın yaptığı gibi, yılın yarısından çoğunu bir Ege köyünde geçirmek, parçabaşı bazı işlerle alçakgönüllü bir yaşama çarkını döndürmek mümkün olabilir belki. Ama iyice uzakta, Türkiye dışında? St. Nazaire gibi görece olarak ucuz bir yerde bile olanaksız görünüyor bana bu. Öte yandan, Tül’ü anlamıyor değilim: O, ‘çekilmek’ derken, Türkiye’nin kaosundan da kopma isteğinde: Benim gibi devamlı bütün haber bültenlerini dinleyen, gazeteleri tarayan, siyasal tartışmalardan maçlara kadar herşeyi izleyen birinin Türkiye’de çekilemeyeceğini, kendisini ortamdan soyutlayamayacağını düşünmekte haklı olabilir. Bana gelince, çekilirsem çekilirim, gibi geliyor — Türkiye’de de.

İçeriden Tül çağırıyor, şaşkın bakakalıyorum: Kâğıt üzerine yağlıboya ilk St. Nazaire resmini bitirmiş bile!

Belki de, birlikte, hep istediğimiz gibi, resimli bir kitaba gideriz böylece.

IV

Dün gece, önce Arte’de nefis bir belgesele, ardından da uçak kazaları ile ilgili bir programa takıldığımız için yatma saatımız, İstanbul’daki gibi, kaymaya başladı. Gene de, sabaha karşı uyandım bir ara, enikonu dinlenmiş-

Zukofsky'nin, tarihe girişim yer yer Aragon'un, çizgi-yazılar gene Pound'un etkisine bağlanacaktır, biliyorum. "Karşılaştırmamak gerekir," der Nietzsche. Karşılaştıran çağa bakıp. Doğaldır: İnsanlar birşeyi başka şeylerle, benzerleriyle açıklama alışkanlığını bir kere edinmişler. Öte yandan, doğal olması da doğal: Etkiler zaten vardır. Ama her zaman birebir ve yalın değildir o süreç, tam tersine müthiş karmaşıktır. Konuyu, benim resimyazılara getirmek istiyorum. Onları 1984-85 arası çizdim, tasarlayarak. Şüphesiz Cantos'da Pound'un ideogramları kullanışı var işin başlangıcında. Ne ki, orada bitmiyor iş. Pound için Doğu'nun önemini biliyorsun. Beni, aslı Mezopotamya'dan Anadolu'ya uzanan şeritle Mısır yazısı sarıp sarmaladı. Bir ara bir "Yazı Tarihi" üzerinde çalıştım uzun uzun, ilerleyemedim sonra. İşaret ile harf, figür ile anlam arasındaki uzlaşma ve çatışma hep çok sardı beni. En çok da, Zaman'ın, Tarih'in sildikleri. O kırk taşların üzerindeki yazılar, Ölüdeniz yazmalarından kalan parçalar, Heraklitos'un fragmanları derken, bizlerin tamamlamaktan aciz olduğumuz ifade bütünlükleri oylar oldu zihnimi. Azteklerin codex'i gelip bu tabloyu süsledi. Yazıyla kurduğum onca eksik anlamı resimyazı ile farklı bir katmanda şekillendirebileceğimi düşündüm. İyi ki, diyorum şimdi, bilgisayar dünyasından ve oradaki gelişmelerden 85'te hiç haberim yoktu, belki de "Opera"ya kâğıt üzerinde başlayamazdım hiç. [Son modern kitap sayıyorum onu, böbürleniyorum.] Senin bu aşamada büyük bir katkı oldu "Opera"ya, resimyazılarımı normal harf büyüklüğünde düşünmemiştim hiç. Onları, böylelikle, bir kolaj mantığının ötesinde, düpedüz yazıbirimi olarak kullanabileceğime, cümleler kurabileceğime sen fontları gönderince vardım. Sonuçları birlikte göreceğiz, sağ ve salim kalırsak. Sen de sağ ve salim kal, ol, sevgili Faruk.

tim, ama günün akışını bozmamak için kalkmadım, 8.45'te uyanıp kalktım. Tezgâhta "Opera"yı iyice ısıttım ve çalışmaya başladım. Artık iyice açıldı yol sanki, önümde en az 20 net çalışma günü olacağını sanıyorum, bakalım nasıl bir ritm tutturabileceğim. Bu arada, dün gece çıkıp öteki eve alıcı gözle baktık. Tül çok sevdi orayı ama, onu görünüşe aldandığı konusunda ikna ettim: Güzel bir ev rahat bir ev demek değildir her zaman ve buraya çalışmaya geldim. Kaldı ki o da harıl harıl çalışıyor iki gündür ve ilk kez kâğıt üzerine nefis işler çıkarıyor. Bu evin oda dağılımı, ışığı çok daha iyi. Tezgâha ısındım, yerleştim, oynamaya gerek yok doğrusu.

Tezgâh: Pencereye dayalı siyah, genişçe bir masa, yanımda bir kütüphane de var. Önümde geniş bir ufuk. Kütüphaneye sigara ve puroları, fotoğraf makinasını ve bazı dosyaları yerleştirdim. Bir masa lâmbası; önünde CD-player, arkasında CD'lerim. Sağ tarafımda defterler, dosyalar. Önümde, masayla pencere arasındaki boşluğa dizdiğim kitaplar.

İstanbul'dan pek az kitap taşıdım buraya: Montaigne'in *Denemeler*'i, Babinger'in *Fatih*'i, *Kavramlar Sözlüğü*, Holan'ın *Hamlet'le Bir Gece*'si ve Lowell'ın *For the Union Dead*'i. Bir de, burada bitirmek niyetiyle getirdiğim Orhan'ın romanı. Daha çok, okuyacağım metinlerin fotokopilerini getirdim, yeniden kitapları gerisingeri taşımamak için: "Opera"yla ilgili metinler bunlar: Katastrof teorilerine, 29 krizine, bankacılık tarihine, Fatih dönemine ilişkin çalışmalar.

Paris'ten aldığım bir düzine kitap var, sonra: Dante'nin yeni bir çevirisi, yeni bir Başö, *Carmina Burana* cildi, Zukofsky'nin nihayet yeniden basılan A'sı, Le Goff ve Horkheimer'dan birer kitap, Bonnefoy'nın *La Vie Errante*'i, üç şiir kitabı: Son şiirleri Ritsos'un; Paul Muldoon'dan iki kitap, Selçuk önermişti. Ve: *Antikite Sözlüğü*, Oxford'un. Christian, kendi yayınlarını verdi ya, masaya yalnızca Zanzotto ve Thomas Bernhard'la ilgili iki dergi özel sayısını getirip koydum. Ha, bir de Kundera'nın *La Lenteur*'ünü aldım Paris'te, onu Tül okuyor.

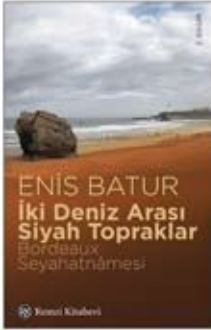
Bugün kesif sis var dışarıda.

"Opera" için gerekiyordu, gelmeden, İstanbul'da durmadan sisi, bu sisi düşünmüştüm.

İki Deniz Arası Siyah Topraklar, Paris eceKent, Cinlerin İstanbulu, Amerika Büyük Bir Şaka..., Siyah Sert Berlin gibi yolculuk kitapları geniş ilgi uyandıran Enis Batur, bu kez kuytu bir coğrafyada, folkloru ve yerel söylenceleriyle haritada özel bir nokta oluşturan Bretagne'da geçirdiği günleri anlatıyor.

Bulutlardan Yontma Kayalar, yazarın metnine eşlik eden fotoğraflarıyla daha bir boyut kazanıyor.

Dizinin diğer kitapları...

www.remzi.com.tr

ISBN 978-975-14-1749-7

9 789751 417497

₺ 20,00

